region västerbotten

MISSIV
2026-10-22

Underlag inför bolagsdialog med Skellefteå museum AB

(ägs till 40% av Region Västerbotten)

Analys av Skellefteå museums verksamhet, ekonomi och framtidsutsikter

Skellefteå museums delårsrapport visar en verksamhet med mycket stark publik utveckling och hög attraktionskraft, men också en verksamhet som står inför flera investeringstunga och kostnadsdrivande utmaningar. Den övergripande bilden är att museet lyckats skapa ett betydande publikt genomslag genom nya satsningar och utvecklade besöksmål, samtidigt som dessa framgångar medför ökade krav på resurser, lokaler och stödjande funktioner.

Den mest framträdande framgångsfaktorn under året är den exceptionella besöksutvecklingen. Antalet besökare under sommarmånaderna har nästan fördubblats jämfört med föregående år, vilket är en mycket stark ökning för en kulturinstitution. Framför allt framstår Society Expo Exhibition som en strategiskt viktig satsning som bidragit till att attrahera nya besöksgrupper och stärka museets position som besöksmål. Denna utveckling bekräftar att museet lyckats skapa ett relevant och attraktivt erbjudande som möter ett stort publikintresse.

Samtidigt har bolaget en utmaning då fler besökare inte alltid innebär en förbättrad ekonomi. Det ökade publiktrycket genererar högre kostnader för bemanning, värdskap, städning, drift, säkerhet och underhåll. En eventuell förlängning av Society Expo Exhibition till sommaren 2027 skulle sannolikt stärka museets attraktivitet ytterligare, men innebär också att finansieringsfrågan måste lösas tillsammans med externa samarbetspartners. Här finns en risk att verksamheten tar på sig långsiktiga kostnader utan motsvarande säkerställda intäkter.

Öppnandet av Läroverket framstår som årets viktigaste verksamhetsutvecklande satsning. Det nya besöksmålet stärker museets roll som kunskapsinstitution och skapar förutsättningar för ökad tillgänglighet till lokalhistoria och forskning. Samtidigt visar den försenade renoveringen att större utvecklingsprojekt innebär betydande genomföranderisker. Förseningarna har påverkat ekonomin negativt och bidragit till att verksamheten inte nått budgeterade resultatnivåer. Detta pekar på vikten av fortsatt god projektstyrning vid framtida investeringar.

En annan viktig utmaning gäller Stackgrönnans båtmuseum. Situationen beskrivs som långsiktigt ohållbar ur lokal-, säkerhets- och förvaringsperspektiv. Att museet nu arbetar med att avveckla verksamheten från nuvarande lokaler och hitta en mer hållbar lösning visar på ett nödvändigt ansvarstagande. Samtidigt innebär detta ökade lokalkostnader som kommer att påverka ekonomin framåt. Frågan är strategiskt viktig eftersom den berör museets ansvar för bevarande av kulturarvet samtidigt som den riskerar att minska det ekonomiska handlingsutrymmet.

IT-säkerhet och digital infrastruktur är ett prioriterat utvecklingsområde. Detta är en viktig iakttagelse eftersom museisektorn i allt större utsträckning är beroende av digitala system för samlingshantering, publikservice och administration. Att bolaget identifierat betydande utvecklingsbehov visar på en realistisk syn på verksamhetsriskerna. De ökade kostnader som följer

av investeringarna bör ses som strategiska investeringar snarare än enbart som belastningar på ekonomin.

De ekonomiska resultaten visar en mer komplex bild än verksamhetsutvecklingen. Trots den positiva publikutvecklingen redovisar museet ett resultat som är något sämre än budget per 2026-08-31. Avvikelsen förklaras främst av förseningar i renoveringsprojekt samt senarelagda uppdrags- och projektintäkter. Museet bedömer att delar av intäktsavvikelsen kommer att återhämtas under hösten, vilket tyder på att problemet främst handlar om periodisering snarare än minskad efterfrågan.

Den ekonomiska prognosen för helåret visar dock att verksamheten även fortsättningsvis är beroende av reserver och tidigare avsatta medel för att uppnå balans. Detta indikerar att den underliggande ekonomin fortfarande är relativt ansträngd. Därtill finns en osäkerhet kopplad till byggnadsordningar och väntande myndighetsbeslut som kan påverka resultatet negativt om processerna drar ut ytterligare på tiden.

På längre sikt framstår framtidsbilden som i grunden positiv. Museet har lyckats skapa nya publika miljöer genom Läroverket och utvecklingen vid Nyborg. Den starka besökstillväxten visar att verksamheten efterfrågas och att det finns potential att ytterligare stärka museets roll som besöksmål, kunskapsinstitution och mötesplats. Dessa framgångar skapar goda möjligheter för framtida utveckling.

Samtidigt kräver denna utveckling ökade resurser. Flera av de identifierade framtidsfrågorna handlar om kostnadsökningar snarare än intäktsökningar: nya lokallösningar för samlingarna, fortsatt IT-utveckling, drift av nya verksamheter och eventuella förlängningar av publikdragande utställningar. Därmed riskerar museet att hamna i en situation där tillväxt och utveckling genererar ökade ekonomiska åtaganden som behöver finansieras på lång sikt.

Sammanfattningsvis befinner sig Skellefteå museum i ett expansivt skede med stark publik efterfrågan och flera strategiskt viktiga utvecklingsprojekt. Verksamhetens största styrka är dess ökande attraktionskraft och förmåga att nå nya besökare. Den största utmaningen är att säkerställa att den positiva verksamhetsutvecklingen kan omsättas i en långsiktigt hållbar ekonomi. Om museet lyckas kombinera fortsatt publikt genomslag med stabil finansiering och kontroll över de växande kostnaderna har verksamheten goda förutsättningar att stärka sin position ytterligare under kommande år.

region västerbotten

Tjänsteskrivelse
2026-10-22

Checklista för Region Västerbotten

Dokument som efterfrågats	**Bifogas som bilaga** **(markeras med kryss)**	**Ej fastställd ännu/** **Kommentar om avvikelse**
Bolagets förutsättningar och utmaningar	**x**	
Årsredovisning och revisionsrapport 2025	x	
Uppföljning av bolagets verksamhet per augusti 2026	x	
Verksamhetsplan 2026	x	
Internkontrollplan 2026	x	
Rapport för internkontrolluppföljning	x	
Intyg/rapport eller motsvarande, där det framgår att styrelsen har prövat och intygar att den verksamhet som bedrivits inom bolaget under den period som rapporten avser har bedrivits i enlighet med fastställt kommunalt ändamål och inom ramen för de kommunala befogenheterna.	x	